

ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK GÜDÜLENME DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

(ASSESSING LEVELS OF ACADEMIC MOTIVATION OF PRESERVICE TEACHERS
IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES)

Mehmet Kaan DEMİR¹
Ercan ARI²

ÖZET

Bu araştırma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü öğretmen adaylarının akademik güdülerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bozanoğlu (2004) tarafından geliştirilen ölçeğin kullanıldığı araştırmaya 286 öğretmen adayı katılmıştır. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırma sonucunda ilköğretim öğretmen adaylarının akademik güdülerinin öğrenim gördükleri anabilim dalı değişkenine göre sınıf öğretmenliği öğrencileri lehine anlamlı olarak değiştiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte ilköğretim öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeylerinin cinsiyet, öğretim türü, aile geliri, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve bir yılda okunan kitap sayısı değişkenlerine göre ise anlamlı olarak farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, öğretmen adayı, akademik güdü.

ABSTRACT

This study aims to determine academic motives of the pre-service teachers of Department of Primary Education, Faculty of Education at Çanakkale Onsekiz Mart University. 286 teachers have participated in the study in which the scale, developed by Bozanoğlu (2004), was used. As a result of the research performed in the survey model, it has been determined that academic motives of the pre-service teachers have significantly differed in favour of the primary school teaching students by the variable of department for which they receive education. However, it has been figured out that academic motivation levels of the primary school pre-service teachers have not significantly differed by the variables of gender, type of education, family income, mother education level, father education level and the number of books read in a year.

Key Words: Primary education, pre-service teacher, academic motive.

GİRİŞ

Eğitim fakültelerinin temel amacı nitelikli alan bilgisini kazanmış, pedagojik açıdan yeterli ve genel kültür bilgisine sahip öğretmenler yetiştirmektir. Başrolünde insanın olduğu birçok meselede olduğu gibi öğretmen yetiştirme işlevinin yürütülmesi esnasında da birtakım sorunlar ortaya çıkmaktadır. Günümüzde eğitim ve öğretimin okulöncesinden üniversiteye kadar her kademesinde eğitimcilerin en fazla dile getirdikleri sorunların başında sınıf içi disiplin sorunu gelmektedir. Dersin akışını bozan, hedef davranışlara ulaşmayı zorlaştıran veya engelleyen her davranış, istenmeyen davranıştır (İlgar, 2000). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları sadece

¹ Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü.

E-posta: mkdemir2000@yahoo.com

² Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü.

E-posta: ercanari@hotmail.com

eğitim öğretimi engellemez, bununla birlikte bazı fiziksel ve psikolojik huzursuzlukları da beraberinde getirebilir. İstenmeyen davranışlardan bazıları, en büyük etkisini davranışı yapan üzerinde gösterir ama bir kısmı bunun ötesinde öğretmeni, sınıfın tümünü ve dersi olumsuz etkiler (Başar, 1999). Yukarıda bahsedilen istenmeyen davranışları oluşturan ya da ilişkili olan kavramın güdülenme kavramı olduğu söylenebilir.

Öğrenme-öğretme etkinliklerinin gerçekleşmesinde güdülenme temel bir öğedir. Güdülenme kelimesi motivasyon kelimesi ile dilimizde eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Motivasyon kelimesi Latince “movere”, yani “hareket ettirme, hareketlendirme” kelimesinden gelmektedir. Güdülenme kavramı birden fazla anlamda kullanılmaktadır. Tam ve kesin bir tanımlama yapılamamakla birlikte; “güdülenme insan davranışlarının ortaya çıkmasına sebep olan ve davranışlara yön veren içsel durum” şeklinde ifade edilebilir (Lumsden, 1994, Dilts, 1998; Balaban Salı, 2006; Ertem, 2006).

Güdülenme durumu fiziksel (acıma, susama ve uyku) ya da psikolojik (istek, ilgi ya da tutum) olabildiği gibi bazı araştırmacılar güdülenmeyi içsel ve dışsal olarak iki boyutta değerlendirmektedirler. Deci ve Ryan’a (1985) göre içsel güdülenme bireyin içinden gelen arzu ve isteklerden, dışsal güdülenme ise tam aksine dışarıdan gelen olumlu ya da olumsuz sorumluluklarımızdan kaynaklanabilmektedir.

İnsan daima bazı ihtiyaçlarının yönlendirmesi altındadır. 20. yüzyılın başlarına kadar tanımlanamamış bir kavram olan güdülenme günümüzde özellikle öğrenme konusunda dikkat çeken bir olgu haline gelmiştir. Bireyin verimli bir öğrenme yaşantısı geçirmesi güdülenme düzeyi ile yakından ilişkili olup, bu konuda yapılan çalışmalar güdülenmenin akademik çıktılar üzerinde önemli ve güçlü bir etkisinin olduğunu göstermektedir (Kuyper, Van der Werf and Lubbers, 2000; Wolters, 1999; Vallerand and Bissonnette, 1992).

Güdülenmişlik düzeyi yüksek olan birey, akademik yaşantısı boyunca gereken sorumlulukları (sınava hazırlanma, proje gerçekleştirme, ödev hazırlama ve okuma ödevi yapma vb.) yerine getirirken daha başarılı bir süreç yaşayabilmektedir. Akademik anlamda güdü eksikliği durumunda ise, zorluklar karşısında hemen vazgeçme, sabırsızlık, sebatsızlık, yaptığı işten zevk almama gibi uyumsuz akademik davranışlar ortaya çıkabilmektedir (Colengelo, 1997).

Uyumsuz akademik davranışlar güdülenmede akademik erteleme eğilimi dediğimiz sorunu ortaya çıkarmaktadır. Klassen ve arkadaşları (2008), çalışmalarında erteleme davranışının güdülenme karşıtı bir olgu olduğunu ileri sürmekte, akademik erteleme davranışı ile akademik güdülenme arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ve akademik güdülenmenin akademik erteleme davranışı için anlamlı bir yordayıcı olduğunu belirtmektedirler. Benzer şekilde, Senecal, Julien ve Guay (2003) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları bir çalışmada, akademik erteleme davranışı ile akademik güdülenme arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki ortaya koymuşlardır. Brownlow ve Reasinger’a (2000) göre hem içsel hem de dışsal güdülenme akademik erteleme davranışı ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle akademik erteleme davranışı eğilimi yüksek olan bireyler, gerçekleştirdikleri etkinliklere yönelik olarak daha az güdülenmektedir. Erteleme davranışı göstermeyen bireylerin ise içsel ve dışsal güdülenme düzeyleri daha yüksek olup, görevlerini geciktirme gibi bir düşünceleri yoktur. Bu nedenle var olan

görevlerini gerçekleştirmek için daha fazla zaman harcayabilmektedirler (Lee, 2005; Senecal, Julien and Guay, 2003; Conti, 2000).

Tuckman (1998) erteleme davranışı gösteren bireylerin zor güdülendiklerini ve mümkün olan son ana kadar erteleme davranışı gösterdiklerini belirtmektedir. Farklı örneklem gruplarıyla gerçekleştirilen diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiş ve güdülenme düzeyi düşük olan bireylerin daha fazla erteleme davranışı eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Díaz-Morales, Cohen and Ferrari, 2008; Tuckman and Sexton, 1989).

Akademik güdülenme düzeylerini etkileyen değişkenlere yönelik çalışmalar incelendiğinde Terzi, Ünal ve Gürbüz (2011), çalışmalarında ilköğretim matematik öğretmen adaylarının matematiğe yönelik akademik güdülenme düzeylerini cinsiyet, sosyo-ekonomik durum ve öğrenim türü açısından incelemiştir. Aynı şekilde literatürde akademik güdülenme düzeylerini farklı değişkenler açısından değerlendiren çalışmalara da (Saracaloğlu, 2008; Saracaloğlu ve Kumral, 2007; Yıldız ve Sezen, 2007; Saracaloğlu, Kanmaz ve Kumral, 2008; Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Yenice, 2008; Şahin ve Çakar, 2011) rastlanmaktadır. Bu çalışmada ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının içsel ve dışsal güdülenme düzeylerinin oluşumunda etkili olduğu düşünülen faktörleri ortaya çıkarmak ve bu faktörlerin güdülenmeye olan etkisi hakkında fikir edinilmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama modeli esas alınarak yürütülmüştür. Tarama modelleri, geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan yaklaşımlardır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Araştırmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri bir ölçek yardımıyla var olduğu şekliyle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümünün 3. sınıflarında öğrenim gören 286 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ait demografik özellikler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Örneklemi Oluşturan Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Değişken		f	%
Anabilim Dalı (286)	Sınıf Öğretmenliği	104	36,4
	Okul Öncesi Öğretmenliği	98	34,3
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	84	29,4
Cinsiyet (286)	K	178	62,2
	E	108	37,8
Öğretim Türü (286)	Normal Öğretim	133	46,5
	İkinci Öğretim	153	53,5
Aylık Aile Geliri (TL) (286)	0-500	35	12,2
	501-1000	29	10,1
	1001-1500	76	26,6
	1501-2500	89	31,1
	2501 ve üzeri	57	19,9
Bir Yılda Okunan Kitap Sayısı	0	9	3,1
	1-3	68	23,8
	4-7	91	31,8
	8-12	67	23,4
	12'den çok	51	17,8
Anne Eğitim Durumu (286)	Okur-yazar değil	17	5,9
	İlkokul	152	53,1
	Ortaokul	41	14,3
	Lise	56	19,6
	Üniversite	20	7,0
Baba Eğitim Durumu (286)	Okur-yazar değil	0	0
	İlkokul	85	29,7
	Ortaokul	55	19,2
	Lise	87	30,4
	Üniversite	59	20,6

Tablo-1 incelendiğinde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümünde 3.sınıflarda öğrenim gören 286 öğretmen adayının yaklaşık %36,4'ünün sınıf öğretmenliği öğrencisi olduğu, %62,2'sinin kız öğrenci olduğu, %53,5'inin ikinci öğretim öğrencisi olduğu, %31,1'inin 1501-2500 TL arası aile gelirin sahip olduğu, %31,8'inin bir yılda 4-7 arasında sayıda kitap okuduğu, %53,1'inin annesinin ilkokul mezunu, tamamı okur-yazar babaya sahip öğrencilerin %30,4'ünün babasının lise mezunu olduğu görülebilir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak 20 maddeden oluşan Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) kullanılmıştır. Bozanoğlu (2004) tarafından geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması için üç ayrı ilden 757 öğrenciye ulaşılmıştır. Testin geliştirilmesinde güvenilirliğini belirlemede 101 öğrencinin katıldığı test-tekrar test yöntemi kullanılmış, iki uygulama arasındaki korelasyonun .87 olduğu görülmüştür. Bozanoğlu'nun çalışmasında güvenilirlik kanıtı olarak hesaplanan iç tutarlılık katsayıları

(Cronbah alfa) aynı grupta farklı zamanlarda .77'den .85'e ve farklı gruplarda .77'den .86'ya değişmektedir. AGÖ'nün geliştirilmesinde geçerlik özellikleri kapsam geçerliği ile sınırlandırılmış ve bunu belirlerken sadece uzman görüşü değil, ölçeğin ölçülen özellik bakımından birbirinden farklı olduğu önceden bilinen iki grup arasındaki farka duyarlı olup olmadığı da incelenmiştir. Çalışmamız için uyguladığımız Akademik Güdülenme Ölçeği için bulunan alfa güvenilirlik katsayısı .89'dur.

5'li Likert tipinde hazırlanan ölçekte, “kesinlikle uygun”, “uygun”, “kararsızım”, “uygun değil” ve “kesinlikle uygun değil” seçeneklerine yer verilmiştir. Ölçekte 19 madde olumlu puanlanırken sadece 1 madde olumsuz puanlanmıştır. Ölçeğin 3. sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarına uygulanması sonucu elde edilen verilerin analizinde toplam ölçek puanları temel alınmıştır. Buna göre ölçekten alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan da 100'dür. Akademik güdü düzeylerini yorumlarken kullanılan aralıklar da şu şekilde belirlenmiştir:

- Düşük düzey akademik güdülenme: 20,0-46,6 puan aralığı,
- Orta düzey akademik güdülenme: 46,7-73,3 puan aralığı,
- Yüksek düzey akademik güdülenme: 73,4-100,0 puan aralığı.

Öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeylerinin cinsiyete (K-E) ve öğretim türüne (normal öğretim-ikinci öğretim) göre anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığını ortaya koymak için bağımsız gruplar için t-testi uygulanmıştır. Anabilim dalı (sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği), bir yılda okunan kitap sayısı (0, 1-3, 4-7, 8-12, 12'den çok), aile geliri (0-500, 501-1000, 1001-1500, 1501-2500, 2500 TL ve üzeri) ve anne-baba eğitim durumu (okur-yazar değil, ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu) değişkenleri için ise tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Akademik güdülenme ölçeğinden elde edilen verilerin anabilim dalı, cinsiyet, öğretim türü, aile geliri, bir yılda okunan kitap sayısı, anne ve babanın eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 2. Akademik Güdülenme Düzeyi Değerlerinin İstatistikî Verileri

Anabilim Dalı	N	\bar{X}	S.S
1.Sınıf Öğretmenliği	104	73,23	10,84
2.Okul Öncesi Öğretmenliği	98	67,61	11,21
3. Fen Bilgisi Öğretmenliği	84	71,45	11,86
Toplam	286	70,78	11,49

Tablo 2'de ilköğretim bölümünde yer alan üç farklı bölümde öğrenim gören öğrencilerin Akademik güdülenme ölçeğinden almış oldukları puanların ortalamaları

yer almaktadır. Tabloya bakıldığında Sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin akademik güdülenme ölçeğinde almış oldukları puanların ortalaması diğer iki bölümde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Buna rağmen her üç grubun da “orta düzey akademik güdülenme” seviyesinde olduğunu vurgulamak gerekir. Sınıf öğretmenliği ve Fen Bilgisi Eğitimi öğrencilerinin yüksek düzey akademik güdülenmeye yakın oldukları, okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin ise akademik güdülenme düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Bu puan farkının anlamlı olup olmadığını anlamak için varyans analizi uygulanmış ve sonuçları tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Anabilim Dalına Göre Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark (Tukey)
Gruplar Arası	1646,023	2	823,012	6,470	,002	1-2
Gruplar İçi	35998,536	283	127,203			
Toplam	37644,559	285				

Tablo 2 ve Tablo 3’te yer alan verilere göre öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri anabilim dalına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(2-283)}=6,470$; $p<05$]. Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının 73.23, okul öncesi bölümü öğretmen adaylarının aritmetik ortalamasının 67.61 ve fen bilgisi bölümü öğretmen adaylarının aritmetik ortalamasının 71.45 olduğu görülmektedir. Tukey testi sonuçlarına göre sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik güdülenme ölçeği aritmetik ortalamaları okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik güdülenme ölçeği aritmetik ortalamalarına göre daha yüksektir. Azami puan olarak 100 puanın alınabileceği ölçekten her üç anabilim dalı öğrencilerinin de aldıkları puanların yüksek olduğu da dikkat çekmektedir.

Tablo 4. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
K	178	71,14	11,06	284	,674	,501
E	105	70,19	12,19			

* $p>0.05$

İlköğretim öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(285)}= ,674$ $p>.05$). Kız öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması “71,14” iken erkek öğrencilerin akademik

güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması “70,19” dur. Bu verilere göre, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü’nde 3. sınıflarda öğrenim gören kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha yüksek akademik güdülenme düzeyine sahipken bu fark anlamlı değildir.

Tablo 5. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Öğretim Türüne Göre Karşılaştırılması

Öğretim Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Normal Öğretim	133	70,62	10,32	284	,218	,828
İkinci Öğretim	153	70,92	12,44			

*p>0.05

İlköğretim öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri, öğretim türüne göre de anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(285)} = ,218$ p>.05). Normal öğretim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması “70,62”, ikinci öğretim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması ise “70,92” olarak gerçekleşmiştir. Aradaki bu sayısal farklar istatistiksel olarak anlamlı değildir. Yani üniversiteye giriş için yapılan ulusal bir sınavla belirlenen normal öğretim ya da ikinci öğretim olma durumu ile öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

Tablo 6. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Aile Gelirine Göre İstatistik Verileri

Aile Geliri	N	\bar{X}	S
1. 0-500 TL	35	70,22	11,87
2. 501-1000 TL	29	76,72	10,32
3. 1001-1500 TL	76	70,23	10,74
4. 1501-2500 TL	89	70,08	11,17
5. 2501 TL ve üzeri	57	69,91	12,73
Toplam	286	70,78	11,49

Tablo 6’ya göre, 0-500 TL aile gelirine sahip öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması, 70,22, 501-1000 TL aile gelirine sahip öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 76,72, 1001-1500 TL aile gelirine sahip öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 70,23, 1501-2500 TL aile gelirine sahip öğrencilerinin akademik güdülenme

düzeylerinin aritmetik ortalaması 70,08 ve 2501 TL ve üzeri aile gelirine sahip öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının ise “69,91” olduğu görülmektedir. Aile gelirlerinin akademik güdülenme düzeylerine göre istatistik olarak anlamlı farklılığını belirlemek için uygulana varyans analizi sonuçları Tablo 7’de belirtilmiştir.

Tablo 7. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Aile Gelirine Göre Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Gruplar Arası	1143,016	4	285,754	2,200	,069
Gruplar İçi	36501,544	281	129,899		
Toplam	37644,559	285			

Tablo 6’ya göre aile gelirlerine göre akademik güdülenme puanları birbirinden farklı değerlere sahiptir. Tablo 7’de bu farklılığın anlamlığını belirlemek için uygulanan varyans analizi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri aile gelirine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir $\{F_{(4-281)}=2,200; p>05\}$.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Akademik Güdülenme Düzeylerinin Anne Eğitim Durumuna Göre İstatistik Verileri

Anne Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S
Okur-yazar değil	17	72,58	9,26
İlkokul	152	70,21	11,50
Ortaokul	41	72,04	12,07
Lise	56	69,78	12,43
Üniversite	20	73,80	8,97
Toplam	286	70,78	11,49

Tablo 8’e göre annesi okur-yazar olmayan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 72,58, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 70,21, annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 72,04, annesi lise mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 69,78 ve annesi üniversite mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının ise 73,80 olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Anne Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Gruplar Arası	408,648	4	102,162	,771	,545
Gruplar İçi	37235,912	281	132,512		
Toplam	37644,559	285			

Tablo 8'e göre öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri anne eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir. Tablo 9'da bu farklılığın anlamlığını belirlemek için uygulanan varyans analizi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir $\{F_{(4-281)}=,771; p>05\}$. Bununla birlikte annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olması da dikkat çekmektedir.

Tablo 10. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Baba Eğitim Durumuna Göre İstatistik Verileri

Baba Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S
1. Okur-yazar değil	0	0	0
2. İlkokul	85	70,25	11,65
3. Ortaokul	55	72,85	11,86
4. Lise	87	70,18	11,42
5. Üniversite	59	70,49	11,07
Toplam	286	70,78	11,49

Tablo 10'a göre babası okur-yazar olmayan öğrenci örneklem içerisinde bulunmadığından ortalaması da alınamamıştır. Babası ilkököl mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 70,25, babası ortaokul mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 72,85, babası lise mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması 70,18 ve babası üniversite mezunu olan öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının ise 70,49 olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Baba Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Gruplar Arası	295,614	3	98,538	,744	,527
Gruplar İçi	37348,945	282	132,443		
Toplam	37644,559	285			

Tablo 10'a göre đretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri baba eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir. Tablo 11'de bu farklılığın anlamlılığını belirlemek için uygulanan varyans analizi sonuçlarına göre đretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir { $F(3-282)=,744; p>05$ }.

Tablo 12. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Bir Yılda Okunan Kitap Sayısına Göre İstatistiki Verileri

Okunan Kitap Sayısı	N	\bar{X}	S
"0"	9	64,44	7,65
"1-3"	68	68,80	13,36
"4-7"	91	70,80	11,38
"8-12"	67	71,76	9,64
"12'den çok"	51	73,21	11,34
Toplam	286	70,78	11,49

Tablo 12'de bir yılda hiç kitap okumadığını belirten đrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının 64,44, bir yılda 1-3 kitap okuduğunu belirten đrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının 68,80, bir yılda 4-7 kitap okuduğunu belirten đrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının 70,80, bir yılda 8-12 kitap okuduğunu belirten đrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının 71,76 ve bir yılda 12'den çok kitap okuduğunu belirten đrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalamasının ise 73,21 olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Akademik Güdülenme Düzeylerinin Bir Yılda Okunan Kitap Sayısına Göre Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	KT	sd.	KO	F	p
Gruplar Arası	992,576	4	248,144	1,902	,110
Gruplar İçi	36651,983	281	130,434		
Toplam	37644,559	285			

Tablo 12'ye göre öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri bir yılda okunan kitap sayısına göre farklılık göstermektedir. Tablo 13'te bu farklılığın anlamlılığını belirlemek için uygulanan varyans analizi sonuçlarına göre öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri bir yılda okunan kitap sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir $\{F(4-281)=1,902; p>05\}$. Bununla birlikte yılda 12'den çok kitap okuyan öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olması ve hiç kitap okumayan öğrencilerin de akademik güdülenme düzeylerinin diğer öğrencilerden daha düşük olması dikkat çekmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları, öğretmen adaylarının akademik güdülenmelerinin, cinsiyet, öğretime devam edilen anabilim dalı, öğretim türü, aile geliri, bir yılda okunan kitap sayısı ve anne-babanın eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair bilgileri içermektedir.

Araştırmamızda, kız öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması erkek öğrencilere göre daha yüksek olmasına rağmen öğrencilerin cinsiyetlerine göre akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bazı araştırmalar öğretmen adaylarının cinsiyet faktörünün güdülenme düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtirken, bazı araştırmalar ise kız öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Araştırmamızın sonuçlarıyla paralellik gösteren çalışmalarda (Saracaloğlu, 2008; Saracaloğlu ve Kumral, 2007; Saracaloğlu, Kanmaz ve Kumral, 2008; Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Yenice, 2008; Şahin ve Çakar, 2011), kız ve erkek öğretmen adaylarının akademik güdülenme puanları açısından anlamlı bir farklılık oluşmaz iken; kız öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin erkek öğrencilerin güdülenme düzeylerinden daha yüksek olduğunu belirten çalışmalara da rastlanmaktadır. (Ellez, 2004; Akdemir, 2006; Çelik, 2006; Onuk, 2007; Yılmaz, 2007). Bu sonuçlar bize cinsiyet faktörünün akademik güdülenme açısından farklı iki sonuç verebileceğini göstermektedir. İlginç olan erkek öğrencilerin akademik güdülenme seviyelerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalara rastlanmamış olmasıdır.

Diğer taraftan araştırmada öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile anne ve babanın eğitim durumuna göre akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Aynı şekilde, Terzi, Ünal ve Gürbüz (2011), “İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Matematiğe Yönelik Akademik Güdülenme Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından incelenmesi” başlıklı çalışmalarında öğrencilerin akademik güdülenme seviyeleri ile sosyoekonomik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Literatürde farklı sonuçlara ulaşan çalışmalara da rastlanmaktadır. Yıldız ve Sezen (2007) yaptıkları araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin sosyoekonomik düzeyleri ile akademik güdülenme düzeyleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir.

Öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri anabilim dalına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri Fen Bilgisi ve Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerine göre daha üst seviyededir. Sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik güdülenme testi ortalama puan düzeyleri ile okul öncesi öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalama puan düzeyleri arasında sınıf öğretmenliği lehine anlamlı bir farklılık oluşmaktadır. Ortaya çıkan bu sonuç araştırmanın gerçekleştirildiği dönemde branşlara göre öğretmen atanma oranlarının farklılık göstermesine ve bakanlık tarafından uygulamaya geçirilen 4+4+4 uygulamalarının bölümlerdeki öğretmen adaylarının güdülenme düzeylerini etkilemiş olabileceğinden kaynaklanabilir. Araştırmamızın bu sonucu ile ilişkili farklı bir çalışmada Şahin ve Çakar (2011), eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejileri ve akademik güdülenme düzeylerinin akademik başarılarına etkisini incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre Fen Bilgisi ve Beden Eğitimi Öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin ortalama akademik güdülenme düzeylerinin, Müzik Eğitimi Öğretmenliğinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin ortalama akademik güdülenme düzeylerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İlköğretim öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri, öğretim türüne göre de anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Normal öğretim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması ile ikinci öğretim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin aritmetik ortalaması birbirine çok yakın sayısal değerler göstermektedir. Bu nedenle aradaki bu sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Yani üniversiteye giriş için yapılan ulusal bir sınavla belirlenen normal öğretim ya da ikinci öğretim olma durumu ile öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır. Bu iki grup arasındaki akademik güdülenme düzeylerinin birbirine yakın olması üniversiteye giriş sınavında normal öğretim ve ikinci öğretim puanlarının birbirine çok yakın olması ile ilişkilendirilebilir. Araştırmamız sonuçlarında farklı olarak Terzi, Ünal ve Gürbüz (2011)’ün çalışmalarında normal öğretim öğrencilerinin akademik güdülenme düzeylerinin ikinci öğretim öğrencilerine göre daha yüksek seviyede olduğu ve bu farkın anlamlı olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmamızda son olarak öğrencilerin bir yılda okumuş oldukları kitap sayısı ile akademik güdülenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeyleri bir yılda okunan kitap sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir fakat okunan kitap sayısı arttıkça, Akademik Güdülenme düzeyleri puan ortalamaları da artmaktadır. Örneğin bir yılda hiç

kitap okumadığını belirten öğrencilerin akademik güdülenme düzeyi puan değerleri en düşük değerde iken, 1 yılda 12'den fazla kitap okuduğunu belirten öğrencilerin akademik güdülenme düzey puanları diğer grupların hepsinden daha yüksek değerdedir. Bu sonuç bize istatistiksel anlamda, bir yılda okunan kitap sayısı grupları arasında anlamlı bir farklılık oluşturmasa da okunan kitap sayısı arttıkça akademik güdülenme düzeyinin arttığı yönünde bir fikir verebilir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, Ö. (2006). *İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Başarı Güdüsü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Balaban Salı, J. (2006). Öğrenmede Güdülenme. İçinde: Y. Kuzgun ve D. Deryakulu (Ed.) *Eğitimde Bireysel Farklılıklar*, (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Başar, H.(1999). Sınıf Yönetimi, Milli Eğitim Basımevi, s. 95. İstanbul.
- Bozanoğlu, İ. (2004). Akademik Güdülenme Ölçeği: Geliştirmesi, Geçerliği, Güvenirliği, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 83-98.
- Brownlow, S., ve Reasinger, R. D. (2000). Putting off until tomorrow what is better done today: Academic procrastination as a function of motivation toward college work. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15 (5), 15-34.
- Colangelo, N. G. (1997). *Handbook of gifted education*. Allyn and Bacon, MA.
- Çelik, Z. (2006). *İlköğretim Öğrencilerinin Başarı Güdüleri ve Anne Baba Beklentilerine İlişkin Algıları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Deci, E. L., and Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Plenum Press
- Díaz-Morales, J. F., Cohen J. R. and Ferrari J. R. (2008). An Integrated View of Personality Styles Related to Avoidant Procrastination. *Personality and Individual Differences*, 45, 554–558.
- Dilts, R. (1998). *Motivation*, <http://www.nlpu.com/Articles/artic17.html> adresinden 14.02.2013 tarihinde alınmıştır.
- Ellez, A. M. (2004). *Etkin Öğrenme, Strateji Kullanımı, Matematik Başarısı, Güdü ve Cinsiyet İlişkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Ertem, H. (2006). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Kimya Derslerine Yönelik Güdülenme Türü(İçsel ve Dışsal) ve Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- İlgar, L. (2000). Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi ve Sınıf Yönetimi. S. 167, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Klassen, R. M., Krawchuk, L. L., and Rajani, S. (2008). Academic Procrastination of Undergraduates Low Self-Efficacy to Self-Regulate Predicts Higher Levels of Procrastination. *Contemporary Educational Psychology*, 33, 915-931.

- Kuyper, H., Van der Werf, M. P. C. and Lubbers, M. J. (2000). Motivation, Meta-Cognition and Self-Regulation as Predictors of Long Term Educational Attainment. *Educational Research and Evaluation*, 6(3), 181–201.
- Lee, E. (2005). The Relationship of Motivation and Flow Experience to Academic Procrastination in University Students. *Journal of Genetic Psychology*, 166, 5-14.
- Lumsden, L. S. (1994). *Student Motivation to Learn*. ERIC Digest, 92, Ed:370200.
- Onuk, Ö. (2007). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Öğretmenliğe Güdülenmeleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Saracaloğlu, A. S. ve Kumral, O. (2007). *Sınıf Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlik Algıları, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O. ve Kanmaz, A. (2008). *Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeyleri*. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri, Çanakkale.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N. ve Yenice, N. (2008). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Güdülenme Düzeyleri, Fen ve Sosyal Bilimlere İlişkin Görüşleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Saracaloğlu, A. S. (2008). Lisanüstü Öğrencilerin Akademik Güdülenme Düzeyleri, Araştırma Kaygıları ve Tutumları ile Araştırma Yeterlikleri Arasındaki İlişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 179-208.
- Saracaloğlu, A. S. (2009). A Study on Correlation Between Self-Efficacy and Academic Motivation of Prospective Teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 320-325
- Senecal, C., Julien, E., and Guay, F., (2003). Role Conflict and Academic Procrastination: A Self-Determination Perspective. *European Journal of Social Psychology*, 33, 135-145.
- Şahin, H. ve Çakar, E. (2011). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stratejileri ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin Akademik Başarılarına Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 519-540.
- Terzi, M., Ünal., M., ve Gürbüz., M.Ç. (2011). *İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Matematiğe Yönelik Akademik Güdülenme Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Işık Üniversitesi 10. Matematik Sempozyumu 23-25 Eylül.
- Tuckman, B. (1998). Using Tests as an Incentive to Motivate Procrastinators to Study. *Journal of Experimental Education*, 66, 141–147.
- Tuckman, B. W., and Sexton, T. L. (1992). Self-Believers Are Self-Motivated; Self-Doubters Are Not. *Personality and Individual Differences*, 13, 425-428.

- Vallerand, R., and Bissonnette, R. (1992). On the Predictive Effects of İntrinsic, Extrinsic and Amotivational Styles on Behavior: A Prospective Study. *Journal of Personality*, 60, 599–620.
- Vallerand, R. J. and Bissonnette, R. (1992). İntrinsic, Extrinsic, and a Motivational Style as Predictors of Behavior: A Prospective Study. *Journal of Personality*, 60, 599-620.
- Vallerand, R., Pelletier, L., Blais, M., Briere , N., Senécal, C., and Vallieres, E. (1992). The Academic Motivation Scale: A Measure of İntrinsic, Extrinsic, and Amotivation in Education. *Education and Psychological Measurement*, 52, 1003–1017.
- Vallerand, R., Pelletier, L., Blais, M., Briere, N ., Senécal, C., and Vallieres, E. (1993). On the Assessment of İntrinsic, Extrinsic, and Amotivation in Education: Evidence on the Concurrent and Construct Validity of the Academic Motivation Scale. *Education ve Psychological Measurement*, 53, 159–172.
- Wolters, C. A. (1999). The Relation Between High School Students’ Motivational Regulation and Their Use of Learning Strategies, Effort, and Classroom Performance. *Learning and Individual Differences*, 11(3), 281-300.
- Yıldız, M. ve Sezen, A. (2007). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinde Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Akademik Güdülenmeler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *D.E.Ü.İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 213-239.
- Yılmaz, E. (2007). *Ortaöğretimde İngilizce Derslerinde Öğrenci Başarısında Motivasyonun Rolü: Bartın İli Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.